

התורה העידה על כלי חרס שאינו יוצא מידי דופיו¹ לעולם –

The *Torah* testified regarding the absorption of earthenware utensils that it is never expelled from its walls

OVERVIEW

אמימר (or מרימר) said that one can notice that מאני קוניא² 'sweat' when heated, indicating that they have absorbed some of the food which is cooking in them, so once we know that they absorb, there is no way to expel the entire absorption through *kashering* them (הגעלה), since the תורה testifies (by writing וְכָלִי חָרָשׁ אֲשֶׁר (תִּבְשֹׁל בּוֹ יִשָּׁבֵר that it can never expel this absorption. תוספות discusses this issue.

אינו יוצא מידי דפיו לעולם תורה testifies that תוספות explains where

דכתיב³ ביה⁴ ישבר -

For it is written regarding these utensils; 'it shall be broken'

תוספות asks:

ואם תאמר תיפוק ליה דחזינן להו דמידייתי והיינו אחר הגעלה⁵ -

And if you will say; why is it necessary to cite התורה העידה as a reason why הגעלה is ineffective for מאני דקוניא, **he could derive** that הגעלה is ineffective for מאני דקוניא, **since we see that it 'sweats'** (meaning it still expels moisture), **and presumably** this 'sweating' takes place even **after** הגעלה -

דאי לפני הגעלה שאר כלים נמי מידייתי⁶ -

¹ An alternate translation is that דופיו is from the word דופי, meaning a blemish or impurity.

² מאני קוניא are lead coated earthenware (see רש"י ד"ה קוניא). The question was whether they can be considered like כלי (since they are coated with lead) and therefore הגעלה is effective, or are they considered כלי חרס and therefore הגעלה is ineffective.

³ In some texts the words דכתיב ביה ישבר are part of תוספות heading (indicating that these words are stated in our גמרא; however in our גמרות these words [דכתיב ביה ישבר] do not appear in the גמרא text). See footnote # 14.

⁴ וכלי חרש אשר תבשל בו ישבר ויקרא (צו), כא. The פסוק there is discussing the utensils in which the קרבנות were cooked (to be eaten by the כהנים). A קרבן can only be eaten for a limited amount of time (a day and night for חטאת, etc.) The utensils in which these קרבנות are cooked absorb some of the קרבן and if we will use them the next day it will expel what it absorbed, which at that point is נותר and is באכילה (and needs to be burnt). The תורה writes that metal utensils can be *kashered* but not כלי חרס, therefore they need to be broken.

⁵ תוספות presently assumes the following; this sweating (מידייתי) means that it sweats on the inside (after all the food is removed) [not as רש"י states here (ד"ה מידייתי) that it sweats on the outside]; a כלי חרס is like all other utensils (they 'sweat' before הגעלה, but not after הגעלה), and nevertheless there is the גזירה of ישבר that הגעלה is ineffective by כלי חרס. The reasoning of this assumption is that if כלי חרס 'sweat' even after הגעלה, there would be no need for the גזירה of ישבר, for we see that הגעלה is ineffective to remove all the absorption, since it is still 'sweating'.

⁶ Therefore since the מאני קוניא 'sweat' even after הגעלה they are 'worse' than כלי חרס (who do not 'sweat' after הגעלה), see footnote # 5), so obviously הגעלה is ineffective and there is no need to cite the גזירה of ישבר.

For if the sweating of מאני קוניא is only **before** הגעלה, it should not be a cause for הגעלה to be ineffective, since all **other כלים also** 'sweat' before הגעלה.

answers: תוספות

ויש לומר דלעולם מיירי קודם הגעלה⁷ וכמו שפירש הקונטרס בעבודה זרה (דף לד,א) -
And one can say; that really the מאני קוניא is only **before** הגעלה, **but** nevertheless they are different from כלים שאר כלים, **as** רש"י **explains in** ע"ז⁸ -
 דמידייתי בחוץ⁹ וכיון דמידייתי מבחוץ בלעי טפי⁹ -

That the מאני קוניא 'sweat' **on the outside** before הגעלה like חרס (but not like מידייתי מידית, (הגעלה before שאר כלים that sweat only on the inside), **so since they are** מידייתי כלים like אסור and **absorb more** מאני קוניא this indicates that the מבחוץ חרס.

asks: תוספות

ואם תאמר והלא יוצא מידי דופיו על ידי כבשונות דבזבחים בפרק דם חטאת (דף צו,א ושם) -
And if you will say; how can the גמרא state that לעולם יוצא מדופיו לזבחים, **but it** will be מסכת זבחים in גמרא **through** placing it into a furnace, **for** the פרק דם חטאת in

פריך וליהדרינהו לכבשונות ואמאי קדירות במקדש ישברו¹⁰ -
 כלי of קדירות **to the furnaces**, **so why do the** חרס **need to be broken'**

ומשני לפי שאין כבשונות בירושלים הא יש כבשונות שרו בחזרה לכבשונות -
And **because there are no furnaces in** ירושלים **answered,** ר' זירא **this concludes** the citation from the גמרא. We can derive from this answer **that if there are** כבשונות, **would be permitted through returning them to the** חרס -

offers an additional proof that a כלי חרס can be *kashered*: תוספות

וכן לעיל אמר (אבל) קדירה לא דלמא חייס עלה הא לאו הכי שרי קדירות בהיסק מבפנים -
And also previously רב **said** regarding an earthenware קדירה **that you cannot** *kasher* it by heating it from the inside because we are concerned **that perhaps he**

⁷ However, after הגעלה no utensils sweat; whether it is כלים or מאני קוניא.

⁸ It seems evident that תוספות did not have our רש"י here (ד"ה דמידייתי) in his text.

⁹ This explanation (of תוספות question and answer) is based on the s'ראש יוסף's understanding of the מהרש"א. It would seem that (according to this [תוספות in פשט] that) no כלים are מידייתי after הגעלה (even חרס and מאני קוני), which would indicate that הגעלה should be effective by all כלים (even חרס), nevertheless since the תורה writes (a גזירה"כ) that חרס ישבר and we notice that חרס בחוץ לפני הגעלה, therefore whatever is לפני הגעלה, (like מאני דקוני) cannot have an effective הגעלה.

¹⁰ Once we reheat them in the furnace they will certainly expel whatever they absorbed.

will be concerned for this קדירה (that it should not break) and will not heat it from the inside, **but were it not for this concern**, the קדירות (כלי חרס) **would become permitted through heating it from within** -

וכן אמר אי מליא גומרי שפיר דמי¹¹ -

And similarly the גמרא **said, if he fills** a חרס **with coals** and reheats it, **it is well done** and the oven becomes מותר. We see from all these places that it is possible to *kasher* a חרס, so why does the גמרא here say that לעולם לא יוצא מדופיו לעולם?

answers: תוספות

ואומר רבינו תם דזה לא חשיב יוצא מידי דופיו דכיון שהסיקו נעשה ככלי חדש -

And the ר"ת answered that this (returning it to the כבשן or reheating it from the inside) **is not considered** that the חרס was **בלוע** **יוצא מידי דופיו**, **for since it was heated from the inside it becomes like a new utensil** -

שכן דרך כלי חרס כשעושין אותו נותנו¹² **אותו בכבשן להסיקו**¹³ -

For that is the way of making a חרס כלי that they place it in a furnace to heat it.

asks: תוספות

ואם תאמר והיכי מייתי ראיה מדכתיב ישבר¹⁴ **דילמא גזירת הכתוב הוא**¹⁵ -

And if you will say; how does the גמרא bring proof that by a חרס אינו יוצא מידי **since the תורה writes** **ישבר**; but perhaps **it is a גזירה"כ** that a חרס כלי must be broken even if the הגעלה is effective. תוספות offers proof that the rule of **ישבר** is not necessarily dependent on the absorption of the חרס כלי -

דאפילו תלאו באויר התנור בעי התם¹⁶ **רבא בר חמא אי קפיד רחמנא אבישול בלא בלוע או לא** -

For רבא posed a query there (in זבחים) **in a case where he hung the meat on a spit in the airspace of the חרס כלי oven, whether we say that the תורה was concerned just for cooking something in the חרס כלי even if it did not absorb anything** (and therefore the oven would need to be broken), **or not** (that it needs to be broken only if the oven absorbed the food [meaning that the food touched the oven], but not if it was merely hanging in the airspace of the oven). In any event it is evident that the גמרא

¹¹ This is according to the איבעית אימא (on this עמוד) that חרס בשל חרס.

¹² This is amended to read נותנין (instead of נותנו).

¹³ **יוצא מידי דופיו** means the vessel is as before, we only remove the absorption; however by placing a חרס כלי into a כבשן we are not merely removing the absorption, but rather we are making a brand new חרס כלי.

¹⁴ This would seemingly indicate that the words 'דכתיב ביה ישבר' are part of the גמרא text (by תוספות). See footnote # 3.

¹⁵ question is that perhaps this is a גזירה"כ (that even though the הגעלה is effective, nevertheless it needs to be broken and cannot be used again), however by חולין (where there is no גזירה"כ), the הגעלה is effective even by חרס כלי.

¹⁶ **רבא בר חמא** (not **רבא בר חמא**) **רמי בר חמא** is **רמי בר חמא**. In our text there it is **רמי בר חמא**, זבחים צה,ב.

considered that the rule of **ישבר** may have nothing to do with **בליעה**, so here too perhaps we can say that even if the **כלי חרס** can expel all that it absorbed, nevertheless there is a **גזירה** that it needs to be broken.

answers: תוספות

ויש לומר דלכלי נחושת מועיל שטיפה ומריקה¹⁷ **אפילו בבישול ובלוע -**

And one can say; that since שטיפה ומריקה is effective by copper utensils even if the food was cooked and absorbed by the utensil -

אם כן מה שהקפיד בכלי חרס אבישול בלא בלוע¹⁸ **היינו**¹⁹ **לפי שעשאו כבישול וכבלוע**²⁰ **-**

Therefore perforce this which the תורה is particular regarding a כלי חרס when there was cooking without absorption; it is only because the תורה considers בלוע and בישול as if it was like בלוע.

presenting a difficulty: תוספות

ולרבינו תם²¹ **יש להקשות תנור שנטמא**²² **אמאי חולקין לשלשה -**

There is a difficulty according to the ר"ת regarding a תנור כלי חרס which became טמא; why is it necessary to divide it into three parts (for it to become טהור) -

כיון דחשיב כאחד²³ **ליעבד ליה היסק ותו לא -**

Since (according to the ר"ת if it is heated in a furnace) it is considered as a new (different) utensil, let us heat it up, and nothing more should be required to make it טהור.

answers: תוספות

ונראה לרבינו שמשון בן אברהם דמיירי בקדירה שאין דרכה להסיק -

And the רשב"א explained that this which the ר"ת stated, that if it is returned to

¹⁷ The תורה writes (in ו,כא,ו) (ויקרא) that **ואם בכלי נחושת בשלה ומרק ושטף במים**, which means הגעלה ברותחין.

¹⁸ This means according to the one side of the query that **בישול בלא בלוע** needs שבירה.

¹⁹ It is not logical that by a כלי נחושת where it was certainly בלוע, nevertheless הגעלה is effective, but by a כלי חרס which was not בלוע the rule is **ישבר**. Therefore we must conclude that **עשאו כבישול וכבלוע** as תוספות continues. See footnote # 20.

²⁰ The answer is we cannot say that it is a **גזירה** that even without בלוע a כלי חרס requires שבירה, for why distinguish between a כלי חרס and כלי נחושת (see footnote # 19), but rather since we see that by כלי נחושת there is הגעלה therefore we must conclude that the איסור by כלי חרס is because of בלוע; however the **גזירה** may be that by כלי חרס even if it was בישול בלא בלוע it is considered as בישול ובלוע, but without בליעה at all, the תורה would not rule **ישבר**. Therefore we must conclude that there is always בליעה by כלי חרס (when it is in contact with the food) and it is יוצא מידי דופיו, so there can be no difference between קדשים and חולין.

²¹ The ר"ת stated previously that *kashering* a כלי חרס by placing it in a furnace is not considered יוצא מידי דופיו since after placing it in a furnace it is considered as a new כלי (see footnote # 13).

²² The משנה in מ"ז states; **כיצד מטהרין אותו, חולקו לשלשה וכו'**; תנור שנטמא, it is necessary to break up the oven into three parts (so no part contains a majority of the original oven), and then it becomes טהור.

²³ Some amend the text to read **כאחד** while others read it **כחדש** (instead of **כאחד**).

the furnace it is considered like a new vessel, that is **regarding a pot** (the מאני (קוניא) **which is not customarily heated** from within (only from the outside), therefore - כשמחזירין אותה לכבשונות אז פנים חדשות באו לכאן -

When we return this pot to the furnace we can then say, 'a new face (pot) came here' (and [perhaps (see מהרש"א)] it can become טהור by heating it in the כבשונות) -

אבל תנור כל שעה ושעה מסיקו מבפנים ולא כפנים חדשות דמי²⁴ וצריך שבירה:

However an oven is heated from within every single hour and it is not comparable to a פנים חדשות so therefore שבירה is required to make it טהור.

SUMMARY

הגעלה 'sweat' on the outside before חרס (כלים) (as opposed to other מאני קוניא and כלי חרס. Even כלי חרס can be *kashered* by reheating them in the furnace. כלי חרס cannot be *kashered* (not because of a גזיה"כ, but rather) since they retain some בליעה. Returning an oven to the furnace will not be מטהר it from its טומאה (as opposed to a pot).

THINKING IT OVER

stated that regarding an oven since it is always heated מבפנים, therefore even if it is returned לכבשונות it is not considered פנים חדשות.²⁵ Is this rule regarding both (וטהרה) and טומאה, or is it a rule regarding טומאה only, however regarding כשר.²⁶ returning it לכבשונות is effective to make it כשר.

²⁴ See 'Thinking it over'.

²⁵ See footnote # 24.

²⁶ See מהרש"א.